

חסרים עובדים בהייטק? תשקיעו בנשים חרדיות

ניצה קסיר, המשנה ליו"ר המכון החרדי למחקרי מדיניות

אם לא ינתן פתרון למחסור המשועב בכוח אדם בהייטק, קשיי הגיוס יישארו בעינם – ואף יגברו וילכו ■ אבל בשביל לעשות שינוי גדול ככל האפשר, יש צורך בהתגייסות של החברה החרדית אך גם של גורמי המדינה והממשל השונים

מחסור של אלפי עובדים מאיים על המשך מעמדה של ישראל כמעצמת סטארט-אפ. הסתכלות על המועסקים במשלחי יד בתחום ההייטק מלמדת שמרביתם משתייכים לאוכלוסיית היהודים הלא-חרדים, בדגש על גברים. חלקם של החרדים והערבים במשלחי יד אלה זעיר בהשוואה לשיעורם באוכלוסייה ובתעסוקה.

מובן שכאשר התעסוקה בתחום מתמקדת באוכלוסייה אחת, האפשרויות להרחבתה מוגבלות. בפרט, כשיעור התעסוקה בקבוצה שבה מתמקדים – במקרה האמור, הגברים היהודים הלא-חרדים – הוא 88%, כלומר, קרוב למיצוי. הפתרון למחסור הקיים בעובדים בהייטק יכול להימצא, לפחות בחלקו, בקרב אותן אוכלוסיות שאינן משתלבות בשיעורים גבוהים בתחום, ושיעורן באוכלוסייה צפוי לגדול משמעותית. אחת מאותן הקבוצות היא הנשים החרדיות.

בתחום ההייטק בישראל מועסקים כיום כ-320 אלף עובדים, מתוכם רק 9,100 הם חרדים. כלומר, 3% – בעוד שחלקם באוכלוסייה הוא 12%. האוכלוסייה החרדית נמצאת במגמת גידול מואצת, ותופסת נפח גדול יותר ויותר בחברה הישראלית. לפי תחזיות הלמ"ס, ב-2025 יהיו החרדים 14% מהאוכלוסייה וב-2035 כמעט כל אדם חמישי במדינה יהיה חרדי. במקביל, צפוי שיעורם של היהודים הלא-חרדים באוכלוסייה לרדת בשיעור ניכר. ללא הרחבה משמעותית של העסקת חרדים בהייטק, יגבר המחסור בעובדים בתחום.

הנשים החרדיות מהוות פוטנציאל משמעותי להרחבת התעסוקה בהייטק. בשנים האחרונות, יותר ויותר חרדיות יוצאות לשוק העבודה, ולעתים רבות הן המפרנסות העיקריות. לצד התפקיד המסורתי של הנשים בחברה החרדית, שהוא גידול הילדים וטיפול במשק הבית, התווסף תפקיד נוסף – דאגה לעול הפרנסה, בין היתר, כדי שהבעלים יוכלו להתפנות ללימוד תורה. כתוצאה מכך, עלה שיעור התעסוקה של הנשים החרדיות בקצב מהיר והגיע ל-76%, שיעור גבוה בהשוואה למדינות המערביות.

במקביל, התרחש שינוי גם בתחומי הלימוד ובתחומי העבודה של הנשים החרדיות. אם בעבר הן התמקדו בתחומי חינוך והוראה בתוך הקהילה, כיום התחומים מגוונים יותר. עם זאת, בשל מאפיינים תרבותיים של הציבור החרדי, מקצועות ומקומות עבודה רבים במשק אינם רלוונטיים לנשים החרדיות. בין התחומים החדשים האטרקטיביים במיוחד עבור נמצא ההייטק, הן בשל השכר הגבוה המשולם בתחום והן בשל האפשרות ללמוד ולעבוד בסביבה התואמת את מאפייניהן התרבותיים.

בשנים האחרונות עלה שיעור המועסקות בתחום, אבל הגידול אינו מספיק. בנוסף, רבות מאותן הנשים מועסקות באמצעות חברות קבלן ובמקצועות הממוקמים בתחתית התפלגות סולם השכר של התחום.

כדי להגדיל את שילובן של נשים חרדיות בהיי־טק, ובפרט בתפקידים איכותיים, נדרש לשדרג את רמת ההכשרות. כ-90% מהחרדיות ממשיכות ללמוד לאחר התיכון, ולרכוש מקצוע. בשל מאפיינים חברתיים, רובן לומדות בסמינרים ולא באקדמיה. הסמינרים הם מרכזי ההכשרה המרכזיים של הנשים בציבור החרדי. לסמינרים יש אוטונומיה על המקצועות ותכני הלימוד. לעתים קרובות, רמת הלימוד אינה מותאמת דיה לצורכי שוק העבודה המודרני. ניתן להרחיב ולטייב את ההכשרות של נשים חרדיות להיי־טק, אך ראשית יש למקד את העשייה בתוכניות בתוך הסמינרים.

אם לא יינתן פתרון למחסור המשווע בכוח אדם בהיי־טק, קשיי הגיוס יישארו בעינם — ואף יגברו וילכו. בשביל לייצר שינוי גדול ככל האפשר, יש צורך בהתגייסות של החברה החרדית אך גם של גורמי המדינה והממשל השונים. שדרוג משמעותי בסמינרים של מערך ההכשרה להיי־טק יניב פירות רבים, ויועיל לכלם. נשים חרדיות רבות יוכלו להתפרנס בכבוד במה שנחשב למקצוע העתיד, וענף ההיי־טק ייהנה מעובדות שקיבלו הכשרה ברמה גבוהה. זה הזמן להתגייס וליצור חברה וכלכלה טובים יותר לטובת כולנו.